

МОДЕЛЮВАННЯ ВПЛИВУ БАНКІВСЬКОГО КАПІТАЛУ

НА ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ

Катранжи Л.Л., асистент

кафедри фінансів і банківської справи

Донецький національний технічний університет

Від ефективності банківської системи багато в чому залежать темпи і масштаби економічного зростання країни. Саме ефективна банківська система має забезпечувати доступність значних обсягів капіталу для крупних проектів у сфері промисловості, інфраструктури й сфері послуг. Середні та малі підприємства повинні мати можливість брати кредити за адекватною ринковою ціною для розширення своєї діяльності.

Ключовим елементом стабільності банків і результативної їх роботи є достатній рівень капіталу. Наявність у достатньому обсязі капіталу означає підвищення довіри до банківської установи, конкурентоспроможність й здатність протистояти загрозам нестабільного економічного середовища. Добре капіталізовані банки мають суттєві інвестиційні можливості.

Проблеми формування і функціонування банківського капіталу в силу їх важливості й актуальності постійно знаходяться у центрі уваги науковців. Разом з цим питання впливу банківсько-орієнтованого типу фінансової системи, структури банківського капіталу й ефективності його функціонування у цілому на зростання економіки досліджені не повністю і є актуальними. У зв'язку з цим об'єктивно виникає потреба у емпіричних дослідженнях цих питань.

З метою визначення впливу банківського капіталу на економічне зростання було здійснено аналіз панельних даних 47 країн у період з 2000 по 2010 рр. [1; 2] і побудовано різні типи моделей: модель без ефектів (модель наскрізної регресії), модель с фіксованими і випадковими індивідуальними ефектами. У якості залежної змінної, що характеризує економічний розвиток країни, було обрано такий показник як валовий внутрішній продукт (ВВП) на душу населення – у. Він є тим макроекономічним показником, який більш точно і повною мірою відображає рівень життя тієї чи іншої країни. Пояснючими змінними виступили: структура банківського капіталу або коефіцієнт концентрації власного

банківського капіталу – x_1 і частка кредитів банківського сектору у ВВП – x_2 . У результаті найбільш адекватною виявилася модель з фіксованими ефектами:

Таблиця 1

Результати оцінювання моделі з фіксованими ефектами (within)

```
. xtreg logy logx1 logx2 ,fe
Fixed-effects (within) regression
Group variable: country
R-sq: within = 0.1870
      between = 0.3848
      overall = 0.3790
corr(u_i, xb) = 0.3164
Number of obs = 468
Number of groups = 47
Obs per group: min = 7
               avg = 10.0
               max = 11
F(2, 419) = 48.20
Prob > F = 0.0000
```

	Coef.	Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]	
logy						
logx1	.1571677	.0866235	1.81	0.070	-.013103	.3274384
logx2	.7873338	.0816572	9.64	0.000	.626825	.9478426
_cons	5.309065	.4019177	13.21	0.000	4.519038	6.099091
sigma_u	1.17395					
sigma_e	.27648771					
rho	.94744587					(fraction of variance due to u_i)

F test that all u_i=0: F(46, 419) = 147.21 Prob > F = 0.0000

Слід зауважити, що часто розподіл економетричної величини має асиметрію. Перехід до логарифму дозволяє її зменшити. Більш того, перехід до логарифму у ряді випадків дозволяє наблизити розподіл залишків регресії до нормальних. Тому регресія оцінювалась на основі $\log y$, $\log x_1$ та $\log x_2$. Оцінки коефіцієнтів за $\log x_1$ і $\log x_2$ показуватимуть на скільки відсотків зміниться значення ВВП на душу населення, якщо значення відповідної змінної зміниться на 1%.

Як видно з табл. 1, збільшення концентрації власного капіталу і частки банківських кредитів у ВВП на 1% обумовлюють зростання подушного ВВП на 0,1572% і 0,7873% відповідно.

З метою виявлення взаємозв'язку між типом фінансової системи і економічним зростанням, до раніше побудованої моделі з фіксованими ефектами було введено дві фіктивні змінні: b_1 – країни з банківсько-орієнтованим типом фінансової системи і розвинутою економікою; b_2 – країни з банківсько-орієнтованим типом фінансової системи. У результаті було отримано модель (табл. 2), оцінки при фіктивних змінних якої виявилися статистично незначущими.

Таким чином, можна зробити висновок про те, що характеристики структури фінансової системи не виявляють статистично значущого зв'язку з темпами довгострокового економічного зростання. Близькість економічної системи до банківсько-орієнтованої моделі сама по собі не є гарантією збільшення подушного ВВП. Про це свідчить і те, що негативні фіксовані індивідуальні ефекти властиві як для країн з банківсько-орієнтованим типом фінансової системи, так і з ринково-орієнтованим типом.

Оцінювання моделі з фіктивними змінними, що характеризують тип фінансової системи

```

. xtreg logy logx1 logx2 b1 b2 ,fe
Fixed-effects (within) regression      Number of obs   =      468
Group variable:  country              Number of groups =       47

R-sq:  within =  0.1885                obs per group:  min =       7
        between = 0.3856                avg           =     10.0
        overall  = 0.3800                max           =      11

corr(u_i, xb) = 0.3157                  F(4, 417)       =     24.22
                                                Prob > F        =     0.0000
    
```

logy	Coef.	Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]	
logx1	.1571111	.0867531	1.81	0.071	-.0134168	.3276391
logx2	.7931677	.0820821	9.66	0.000	.6318214	.954514
b1	-.0179729	.0347397	-0.52	0.605	-.0862596	.0503138
b2	-.0105843	.0336141	-0.31	0.753	-.0766584	.0554898
_cons	5.29455	.4028574	13.14	0.000	4.502665	6.086434
sigma_u	1.1727832					
sigma_e	.27689726					
rho	.94719889	(fraction of variance due to u_i)				

F test that all u_i=0: F(46, 417) = 146.33 Prob > F = 0.0000

У ході додаткового аналізу було виявлено, що суттєвий вплив на значення індивідуальних фіксованих ефектів має загальний рівень економічних свобод і, перш за все, свободи від корупції і свободи фінансових інвестицій. Коефіцієнти кореляції індивідуальних ефектів, що впливають на зростання ВВП на душу населення і цих зазначених показників становлять 0,579, 0,766 і 0,628 відповідно (розрахунки проводилися на основі рейтингу економічної свободи країн [3]). Не менш суттєвий вплив мають на індивідуальні ефекти, а отже і на економічне зростання, фактори інноваційного розвитку.

Для України фіксований індивідуальний ефект становить -1,47. При цьому за рівнем корупції наша країна має 23 бали зі 100, за рівнем фінансової свободи і свободи інвестицій – 20 і 30 балів [3]. Відповідно до рейтингу інноваційного розвитку Україна знаходиться на 42 місці, у тому числі: за інтенсивністю НДККР – на 37 місці, за часткою високотехнологічних виробництв – на 47 місці [4]. Зазначене слугує підтвердженням без альтернативності для України інноваційного поступу, адже іншим шляхом неможливо забезпечити якісне зростання в країні. Для цього вкрай необхідним є створення сприятливого економіко-правового середовища для ведення бізнесу, застосування дієвих заходів щодо боротьби з корупцією, посилення ролі держави в комерціалізації базисних інновацій, державне стимулювання інноваційної активності бізнесу, підтримка розвитку вищої освіти.

Крім того, для вітчизняної банківської системи невирішеною залишається проблема підвищення рівня її капіталізації. Фінансова криза, яка почала розгортатися восени 2008р., підтвердила необхідність зростання обсягів капіталу, - зростання збитків за кредитними портфелями банків призвело до того, що багато з них втратили значну частину власного

капіталу, не змогли виконувати вимоги регулятора щодо мінімального щодо мінімального та достатності капіталу, фактично виявилися на межі банкрутства. Основними напрямками у вирішенні цього питання мають стати: забезпечення стабільності нормативно-правової бази щодо банківської діяльності й удосконалення механізмів рефінансування банків; розробка банками системи заходів щодо припинення відпливу депозитів і залучення нових джерел коштів; удосконалення оподаткування банків, зменшення податкового тиску на банки з метою прискорення їхньої капіталізації і збільшення обсягів кредитування реального сектору; розробка та запровадження дієвих механізмів консолідації банків і створення банківських груп. Успішність подальшого процесу капіталізації банківської системи України буде залежати від тих методів і форм управління капіталом, що використовуватимуть як НБУ, так і самі банки.

Перелік посилань

1. The World Bank (data): [electronic resource]. Access: <http://data.worldbank.org/>
2. Asli Demirguc-Kunt. Bank-based and Market-based financial systems: Cross-country comparisons /Asli Demirguc-Kunt, Ross Levine: [electronic resource]. Access:<http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.199.5744&rep=rep1&type=pdf>.
3. Index of Economic Freedom. The Heritage Foundation, The Wall Street Journal. (data): [electronic resource]. Access: <http://www.heritage.org/index/>
4. 50 Most Innovative Countries. Bloomberg (data): [electronic resource]. Access: <http://www.bloomberg.com/slideshow/2013-02-01/50-most-innovative-countries.html#slide2>

УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ РИЗИКОМ БАНКУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Манеров Г. М., к.е.н.

Донецький національний технічний університет

Формування і розвиток ринкових відносин в національній економіці неможливий без забезпечення сталого розвитку її фінансового сектору, в якому основну роль відіграє банківська система. Така ситуація зумовлена тим, що банківські установи виступають фінансовими посередниками в системі управління грошовими потоками, шляхом виконання важливої функції. Тобто мобілізації тимчасово вільних грошових коштів населення, підприємств та організацій, перетворюючи їх на банківський капітал, здійснюють